

29
6
5

ASSISTENTE SACRA TRIADE
DISCURSUS JURIDICUS

F E U D I S
SVEO-GOTHICIS
Förlänningar & Lähn

Dicatis
Quem
SUB PRÆSIDIО
Clarissimi & Consulissimi Viri,

M. MICHAELIS O. VVEXIONII
In Academiâ Regiâ CHRISTI Neâ quæ Aboæ est, Juris
Polit: & Historiarum Professoris meritissimi, Præceptoris
ac promotoris summè honorandi.

Publicæ censuræ & estimationi subiicit

JOHANN: GARTZIUS ARBOG:
Fapinianus L. filius ff. de condit: Infl.

Quæ facta laudunt pietatem, existimationem, verecundiam nostram, & (ut generaliter
diximus) contra bonos mores sunt, nec facere nos posse credendum est.

Ad diem 2. Decemb. Anni 1648.

A B O G

Imprimebat Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno 1648.

Nobilissimo ac Generoso Domino

DN. LAURENTIO CRÆVÆ

Hereditario in Sæwälax/ Casariæ/ Domino in Abbors
fors/ à S. R. Maj: Districtum, Aboënsis, Viðraborgensi: &
Aland: Toparchæ constituto, Assessoriæ Coll: Metal:

Holm: inlyto,

Domino suo Suspicendo.

VIRIS QUS

Quâ pietatem, quâ prudentiam singularēm, quâ deniq;
Variarum rerum peritiam,

Spectatissimæ, Prudentissimæ ac Præstantissimæ

DN. PETRO THORWEGÆ

Civiac Mercatori Metrop: Aboënsi: primario, ut Meccenati ac
Nutricio beneficentissimo, its ornati honore statem prolequendo.

DN. THOMÆ THOMÆ Generali toti'

Fennigis vestigalium minorum Inspectori vigilantissimo

Evergetæ plurimum colendo.

DN. HENRICO SCHEGGEN JUNIORI

Mercatori ac Patricio Aboen: circumspecte, Fautoritatem honorando:

NEC NON

Juvenibus Humanissimæ ac integerrimæ, ad negotia Nutricii deputatis

Comensalibus & amicis amandis, honorandis,

DN. ALBERTO HÄGEN Dn. HERMANNO Segerbade

Apologista per industrio, artiumq; libe-
galium insuper cultori assidue,

Negotiorum procuratoris accuratissimo
diligentissimo.

S. P. F.

Hæc vobis, pars est, emblemata dedico juris

Fama etenim vestrum retulit nec sola favorem.

Quivis de studijs satagit ratione mereri,

Pergite porro animæ, nostrisq; favete Camænis.

Johann: Gartzius

A. & R.

D I S C U R S U S

F E U D I S

A S S E R T I O N E I.

FEUDUM quod Feudista à fidclitate & fide (1.)
Interpr: à Germanico Bogten i.e. praefectura mi-
nō competenter; Nostrates v. à feide b.e. bello come-
dus deducunt, à Vultejo, eai suspecta est definitio que
in jure Feudali habetur (2.) generaliter definitur:
Ulusfructus quidam rei immobilis, ex benefi-
centia domini sub conditione fidei concessus. (3.)

(1.) §. fin. Per quos fiat investit;

(2.) Versi. hujus autem, Ju quibus causis feud. amittit.

(3.) Lib. 1. Feud. c. 2. n. 9. Ioan. Niell. Disp. 1. Th. 6.

2. Feudorum varia circumferuntur Divisiones:
à causa n. efficiente, Feudum aliud est 1. Masculi-
num quod regulariter transit ad masculos tantum.
Och hvar så är at han som thet bekommer/ vtran manliga
Brof. Arfvingar offaller/ tå skola the falla til Chronen igen
(4.) Aliud Foemininum quod per partum ad feminas
transmittitur (5.) ii. Aliud est vetus seu paternum
quod aliquis ex parentibus vasalli acquisivit. Aliud
Novum quod quis de novo lucratge (6.) iii. Aliud
est Nobile quod suum possessorem nobilitat; Aliud I-

gnobile seu Burgense quod nullam arguit nobilitatem
(7.) IV. Aliud est Regale quod à summa Majestate
datur & regalem annexam habet dignitatem; Ut
Ducatus, Marchia, Comitus (8.) Aliud non Rega-
le quod talem dignitatem annexam non habet (9.)

(4.) s. filia de successione feudi. p. 14. Dec. Nor. 1604.

(5.) d. l. filia. (6) impr. per quos f. inve sit:

(7.) s. Carteri: Quis dicat: Dux,

(8.) C. r. de feud: March.

(9.) Inpr. &c s. l. Quis dicat Dux, mac.

3. Ratione Materiae Feudum est vel i. In Cur-
tesive Curia Domini, vel extra Curtem sive Curi-
am (10.) Extra Curtem est Feudum quod in solo
quiescit: Nam feudum in re immobili, vel ea quae ha-
bentur pro immobili consistit (11.) In Curia est Feu-
dum Soldatæ quod plerumq; emeritis militibus con-
fertur in solidorum donatione consistens; interdum in
vino vel annone (12.) Cum in annona dicitur de
camera, cum in vino de Cavena vel Canena (13.)
Habitationis quod est jus domum vel arcem aliquam
jure feudi inhabitandi (14.) Item Guardiae quod da-
tur pro guardia vel custodia & Castaldiae quod ob pro-
curationem & curam bonorum Domini datur (15.)
II. Aliud Ecclesiasticum quod fit de re Ecclesiastica;
Aliud seculare in re seculari constitutum. (16.)
(10.) s. Item si quis: Quibus modis f. amitt.
(11.) s. ult; de. f. cognit:

- 12.) §. Soldatæ Quis dicat, Dux.
13.) d. I. ult: de P, cog, & s, si v. Vasal, Quid sit Invest.
14.) L. un. de feudis habitationum
15.) tr. de Feud, Guard, & Castal.
16.) Vult, Lib, 1, c, 2, n. 9.
4. Ratione formæ 1. Aliud Ligium est seu Homologum quando juratur fidelitas contra omnes homines (17.) Aliud non Ligium in quo fidelitas non præstatur adversus omnes (18.)

- 17.) 1. Feud, 93. Factum fratris
18.) 2. Feud, 7. de nova forma fidel, in pr. 2, F, 28, inf.

5. Ex quantitate dicitur Feudum. 1. Aliud perpetuum quod ad heredes Vasalli perpetuo træssi 19. Aliud temporale seu personale quando feudum ad vitam alicuius conceditur (20.) Aliud personalissimum, puta Soldata. (21.) II. Aliud Divisibile; Aliud Non divisibile; Sunt autem omnia dividua prater feuda Regalia 22.

- 19.) §. fin: in quibus causis feud.
20.) C, 1. Quibus modis feud, constit.
21.) §. Soldata. Quis datur Dux.
22.) §. Præterea de prohib. seu, al, per Frid.

6. Qualitatis intuitu vel Rectum est et proprium quod proprio feudi naturam habet (23.) quod neq; ad feminas, neq; a scendentes, sed ad solos legitimos heredes descendentes transmittitur et quod sint Felenia Vasalli non auferitur (24.) Vel Non Rectum seu Improprium et Degenerans quod habet impropri-

am feudi naturam & aliquas sui parte ab ea recedit (25.)
Uis est feudum Guardia, Castaldia, Soldata, habitatio-
nis, emptum, famina concessum, conditionatum,
Francū, Advocatiae &c. de quibꝫ passim injure feudalium.
23.) C. i. de feud. non habente prop. nat.
24.) C. i. de feud. sine culpa non aptit. c. i. de nat. F.
25.) tr. de Feu. non habent p. nat. c. i. quibꝫ m. f. cōst.

Hæc de Definitione & Speciebus Feudorum.

7. Circa personas que nimirum feuda dare
possunt, notandum venit Regule qua apud FF. occurrit
(26. Quicunq; habet liberā suarū rerum admini-
strationem, nec specialiter prohibetur alienare, rem suam alteri in feudum dare potest. Feudum
ītag conferre possunt, tam personæ seculares, quales
principes, Reges. Då han är så off lagmannom och Landg.
Mannom molder/ paulo post. Då är han logligha Konung
öfwer alt Sverie/ Sedan må han lähn låna. (27.) Comi-
tes, Barones, Nobiles Itidem tertia Classis. Wij male
och nädighast haffwo esserlätit att Adelens enstkyte tienare/
som näget off them förläner ett eller flere off sina Jordagodz
(28. Item minores ac minimi vasalvæores. (29. Idem
in famina. (30. Quam Ecclesiasticae Majoris &
minoris Ordinis; ut, Pontifex, Cardinales &c. que
recensentur injur: Can: (31. Si Ecclesie sit consuetudo.

26.) C. un. §. novi, Per quos fiat invest:

27.) i. F. i. Konng; B. ££. c. 4. §. 9.

28.) i. F. i. Conf. Puncti, 23. priv. Nob. A. 1617.

29.) i. Feud. 7. (30.) 2. F. 3. v. Forminam.

31.) C. Cleros. 21. Dist.

8. Feudum accipiunt Valalli qui alias beneficiarij Clientes, fideles, milites etiā p̄ssim dicuntur; Quorū IV. sunt Classes: In prima sunt Regni seu Regis capitanei & Majores, qui à principe investiti sunt de Duxatu, Marchia, vel Comitatu. In secunda sunt Capitanei minores seu Regis aut Regni valvassores Majores, qui à principe vel potestate aliqua, de plebe vel plebis parte sunt investiti. In tertia sunt minores valvassores qui à Majoribus valvassoribus feudum tenens. In Quarta valvassores minimi seu valvassi qui à minoribus valvassoribus feudū acceperunt (32. 32.) 1. F. 1. in pr. & §. ult. 2. F. 10° Quis dicat, Dux.

9. De REBUS in quibus feudum constituitur notanda est Regula Oberti (33. dicentis; Feudum sive beneficium non nisi in rebus soli sive immobilibus, quales provinciae, territoriorum, fundus; Aut solo Co-hærentibus, ut aedificia, arbores, Sylvæ; Vel ijs quæ inter immobilia numerantur, quales redditus annui, vinum, oleum, frumentum, quatenus habent respectum ad fiscum, consistere posse. Dantur etiam in feudū Regalia majora (34. & Minora, quorū mentio fit apud FF. (35. Non videntur res quæ commercijs hominum sunt exemptæ; ut Sacra, Sanctæ & Religiosæ Quæ nullius sunt (36. Item obtinet in rebus secularibus quarum alienatio legibus est interdicta. (37.

33.) c. i. §. sciendū de F. cognit. 34.) 2. F. 10. 35.) 2. F. 6.
36.) §. 7. inst: de R. D. a. c. 14. §. 3. v. Alsthet Kyrktā. Kyr. L. E.
37.) L. 48. ff. de acq. rer. dom: s. c. 16. Jor: L. 10. S. L. cod.

20. Constituitur Feudum causis cuius Efficientes
Remota est consuetudo; proximior Concessiones,
pactiones, Donaciones, subinfeudationes, contractus,
emptio, permutatio, hypotheca. (38. Nemini autem
licet beneficia nova à Majestate acquisita estu ē sine
S. M:is permisso distrahere vel hypothecare. Ther
näst at han icke mā sälja eller förpanta samma godz medh minn
dri han them först Konungen och Förstan thådan the somme är
hembiuder (39. Praescriptio item 30. annorum. (40.
Proxima ad constituendum F. N. ex parte Domini est
solemnis traditio que investitura dicitur (41. Ex parte
v. vasalli est fidelitas & juramentum fidelitatis (42.
Ad antiquum v. requiritur successio (43.

38.) 2. F. 23. 28. 108.

39.) c. 1. de prob. feud. al. per Loth. Cit. p. D. Norc.

40.) V. si quis per 2. F. 26. 41.) 1. F. 25.

42.) 2. F. 6. & 7. 43.) 2. F. 1. 25.

21. Investitura vel Realis ē propria est, quia
quis in possessione feudi constituitur; vel Verbalis ē
Impropria cum in argumentum translate possessionis
alia res traditur; Ut, annulus, basta, sceptrum. (44.
44.) In pr. Quid sit invest.

22. Feudum vetus acquiritur successione que ab
intestato defertur (45. de feudis n. nulla potest fieri in
testamento regularis ordinatio (46. Primus ordo
suc-

succedendi est capaciūs descendantium, puta natu-
ralium & legitimorum filiorum (47. in infinitum
usq; (48. Legitimati v. 49. & adoptivi 50. regula-
riter non succedunt. E contra v. exhereditati qui
in allodijs totaliter ab hereditate excluduntur,
51. in feudijs admittuntur 52. Quemadmodum &
emancipati 53.

45.) 1. F. 8, in fin, 2. F. 9. §. 1.

46.) 1. F. 8. 47.) 1. F. 15.

48.) 1. F. 1. §. 4, 2. F. 11.

49.) §. Naturales, 2. F. 26. 50.) §. Adopt, cod.

51.) II. Inst, ff, & C. de exhered, lib, Nov, 115.

52.) I. a. 1. F. 8, in fin.

53.) Dd. ad c. 1. p. 4, F. 1, per Nov. 118. c. 1.

13. Post descendentes vocantur Collaterales.

Si feudum sit Antiquum 54. si n. est novum Domi-
nus occupat 55. Et primo quidem fratres cum fratribus
præportuorum filiis, deinde agnati ceteri 56. per ma-
sculos descendentes.

54.) 2. F. 20. 55.) 2. F. 11. 56.) 2. F. 11.

14. Amitetur feudum si intereat 57. Refutati-
one 58. Præscriptione libertatis 59. religionis in-
gressu 60. morte vasalli sine herede masculo 61.

57.) 2. F. 105. arg. p. pen: inst: de usuf: l. pen. C. cod.

58.) c. 1. de vasall: qui contra const: R. L. oth.

59.) a. c. 1. p. si quis. Si de feud, defun: content.

60.) c. 1. de vas: n. il: qui arma bell: depos.

61.) c. 1. in fin, de alien: f.

82. In postem privationis incide vasallig felonid sive culpa, cum COMMISSIONIS, si Regi vel Gubarnatori regni aut copiar, aut incidiis opponit vel vim infert; sive literis, opera, & silio regi adversatur. Hvar som reis her her moth Konunges eller enle sines Herrar etc. (62.) Si Domini vita veneno vel telo inficiatus fuerit. (63) Si Dominum encurbitaverit. (64.) Si incestas vel ignobiles nuptias contraxerit. Sic de J. N. Fili nobil: ex ignobili matreconceptioni bonis privatae Aldenfundi thet sig dc tu en tjd hafswec tildragit: et en part aff Adel hafswa gissi sigt nich med ofcelse Qwinne och en part tagit Vanfragdade personer. (65.) Si familia in aliam directionem translatuist. (66.) Tum OMISSIONIS, si Domino imminentis periculum non denunciaverit. (67.) Si rotum vel partem feudi iusticiatus fuerit; Gifwer någor fals Långd in &c. (68.) Si vasallus mortuo Domino, vel heros vasalli mortuo praedecessore suo inter annum vel præsumt renovationem investiture non petierit. Efter vishi Gifwers, Fri-heeters och andrea Donationer och gäffwör som the aff transfatte Konungar bekommit hafswa förmåla wärder. Ut nägåon förandring eller omflitning ske i Regementet, så skola the vthi laga och föreskrifts befolia then Konungen som tillkommer om Confirmation och stadsföstel: se ther uppå (69.)

62. C. i v. simil. quib. m. f. am. c. s. Högmäl B. L. e. &
eod. S. L. conf. p. 17. priv. Nob. A. 1617.

63. c. i. p. 2. v. Porro. Quæ fuit prima caus. famitt.

64. c. un. de F. sine e. non amitt. c. un. Q. m. F. a.

65. a. c. i. p. 2. Quæ f. prim. causa benef. amitt. Auth.

Incestas, C. de incest, nupt.

Conf. priv. Nob. A. 1628. punct: 4.

66. priv. Nob. A. 1628. p. 12. (67.) c. i. de Nov. for. fid.

68. c. unic. v. vasal, si f. ud. & v. vasallus feudum
quod. Si def. defunct. cont. sit. c. unic. p. fin. de. l.
corrad. Ad: privileg. Nob. A. 1626. p. 5.

69. c. i. in pr. Quæ fuit prima c. ben. amitt. Conf.
priv. Nob: A: 1617. p. 14.

16. Actiones ex personis & Rebus huc usq; descriptis,
arte sequuntur. Quæ nihil aliud sunt quam jus perseque-
di in iudicio quicquid soli feudalis nomine Domino
vel Vasallo debetur. (30.)

70.) Arg. Inst. de act: in pr. L. si. ff: de obl: & act:

17. Spec-

29. *Species actionum variant pro conditione Domini & vasalli.* Dominus n. competit actio ex stipulatu se servitia certa promissa sunt (71.) Condictio Causa data, Causa non sequutur, ad repetendum feudum si non fideliter serviat (72.) Vel Conditio ex moribus, ut privetur eo personentiam commissam feloniam (73.)

(71.) Vulg. lib. 2. F. c. 1. (72.) 1. F. 21. in pr. (73.) 1. F. 47.

30. *Vicissim Vasallo contra Dominum prospicitur actione item ex stipulatu de feudo promisso & non dum constituto (74.) Dominus namque obligatur ad rem immobilem, de qua convenit, tradendam, induendamque ea vasallum.* Conditio ex morib[us] si promissio sit facta sine stipulatione (75.) Et praeter actiones personales; si feudum sit traditum, competit vasallo utilis rei vindicatio (76.) contra dominum. (77.)

(74.) 2. F. 16. v. si facta. arg. 1. 83. p. 6. d. verb. obligat.

(75.) Vulg. lib. 2. de F. c. 1. o. 12.

76.) 2. F. 6. v. ret. (77.) arg. 2. F. 22. in. f.

31. *Ceterum cum non satis sit quemquam iura suo nosse; nisi quod modo haec in usu deducat simul cognovet (78.) non abs re erit superaddere apud quos feudales causae agantur. Ordinarij judices Feudales sunt. Imperator defeudo Regali ut puta Ducatu, Comitatu (79. de quo solus agnoscit (80.) Pares curiæ; i. e. convasalli si de feudo non regali inter Dominum & Vasallum lis fervet (81.) Si v. inter vasallos contentio oritur Domini cognitio est (82. Si v. vasallus assertat feudum esse allodium suum, vel ab alio dependere (83. Iudex est ordinarius loci (84. Extraordinarij sunt arbitrii compromissarij. (85.)*

(78.) 1. 2. p. post. orig. ff. de orig. J.

79.) c. un: Apud quem vel quos contror, feud. d. (80.) defin. L

81.) C. 1. p. præterea de prob. f. 21. per Fred.

82.) d. p. præterea. (83.) c. 1. p. 2. de pace tenenda.

84.) Vulg. k. 2. a. 2. ff. 32. (85.) 2. F. 25. & 34.

20. De forma & modo agendi in feudali jure
nihil specialiter invenitur; Actus, itaq; ij servan-
di qui in jure Civili (negle&to tamen juramento
Calumniæ 86.) frequentantur; Decernenda
itaq; in primis Citatio, Exceptio Dilatoria si haberri
possit adhibenda, alias *Lis contestanda*, proba-
tiones per se stes, *Fusjurandum* (quod in jure feu-
dali frequens est 87.) & *Instrumenta* propo-
nendæ, *Sententia definitiva* ferenda exectioniq; man-
danda, quam tamen suspendit *appellatio* vel pro-
vocatio ab inferiori ad superiorem iudicem ut is
imperitiam & iniquitatem prioris corrigat (88.)
Sed hæc omnia uberiori industria DEO Cœpta
secundante suo tempore exponenda.

86.) c. I. p. in quibus De conservand. retri feudi

87.) c. I. p. ult. in f. Quid sit invent.

88.) Psal. in tit. D. & C. de appell.

Atq; bæc de Feudi natura, acquisitione, conservatio-
ne, amissione ut & in controversijs feudalibus dicta
bæc vice sint: Singularia que sub arte non cadunt
observationi ac Religioni iudicis relinquenda.

Benedictus DEUS

Et Omnis Populus dicas

AMEN. AMEN.

Psal. 32. v. 19.

